

## OBITUARI: VENTURA SELLA (1927-2024)

XAVIER ESPLUGA  
Universitat de Barcelona  
xespluga@ub.edu  
ORCID: 0000-0002-6690-1974

En el dia de dijous sant de 2024 moria a Sant Pere de Ribes el sitgetà Ventura Sella Barrachina, que, a la benemèrita edat de 96 anys, era un dels degans de la Filologia Clàssica catalana.

Ventura Sella havia nascut a Sitges l'any 1927: era net, per part de mare, d'Esteve Barrachina Benages (1853-1939), mestre i periodista carlí que, procedent de Rubiols de Mora, s'instal·là de primer a Vilafranca del Campo (Terol) i, successivament, a Batea, abans d'establir-se definitivament a la vila garrafenca l'any 1906. En aquesta darrera localitat exercí de mestre i fou un dels fundadors de l'Agrupació Tradicionalista, aixopluc de suport a *don Jaime*, el pretendent carlí.<sup>1</sup> Tanmateix, l'avi Barrachina, que ha donat nom a un dels centres escolars de Sitges, va arrelar amb força en aquesta vila per tal com és l'autor d'una *Geografia local de Sitges* que el net Ventura va traduir al català l'any 1993.<sup>2</sup> De fet, una de les primeres col·laboracions a la premsa escrita per un molt jove Ventura —data de 1945 quan tenia 18 anys— estava dedicada a commemorar la figura de l'avi matern, mort l'any 1939.<sup>3</sup>

L'arribada de Sella a la Filologia Clàssica fou fruit d'una vocació tardana. Després d'estudiar al col·legi Samà dels escolapis de Vilanova i la Geltrú i de cursar el Batxillerat a l'Institut Ausiàs March de Barcelona,<sup>4</sup> Sella va entrar de novici a l'abadia de Montserrat on va romandre cinc anys. Després d'aquesta etapa formativa, en la qual va aprendre l'amor per l'estudi en un ambient d'alta cultura humanística, va treballar a Madrid per una companyia distribuïdora de pel·lícules, en estret contacte amb el seu cosí Àngel Antonio Mingote Barrachina —*Mingote*—, fill d'una germana de la seva mare. Ara bé, de tornada a Sitges

---

<sup>1</sup> Del matrimoni d'Esteve Barrachina amb Maria Esquiú Colàs († 1931) nasqueren sis fills, entre ells Matilde Barrachina, casada amb Joan Sella i mare de Ventura Sella. Una altra filla, Carme, casada amb Àngel Mingote, es mare d'Antonio Mingote, conegut ninotaire madrileny. Ventura tingué un germà de nom Joan, adroguer de Sitges, i una germana, la pintora Mercè Sella.

<sup>2</sup> Barrachina Benages (1993).

<sup>3</sup> Sella (1945). L'avi morí poc després de l'entrada dels *nacionals* i el seu enterrament, celebrat el 29 de gener de 1939, fou, segons el seu net, «el primero, después de la liberación, celebrado con el rito de la Iglesia católica».

<sup>4</sup> L'Institut-Escola Ausiàs March, instal·lat al carrer Campmany (avui Carrasco i Formiguera) de Sarrià, al costat de l'Institut Químic, s'havia fundat l'any 1933 com a filial de l'Institut-Escola del Parc de Barcelona. Des del curs 1939/1940 al curs 1961/1962 el centre estava ubicat en un palauet del carrer Muntaner, que ocupava la mançana entre Muntaner (davant per davant de la torre de Can Fabra, aleshores propietat de Julio Muñoz Ramonet) / Avenir / Santaló / Marià Cubí, on actualment hi ha l'edifici 'Les Amèriques', construït el 1971.

durant unes vacances d'estiu, va conèixer Antonieta Montserrat, que seria la seva dona i mare dels seus dos fills: el filòleg i periodista Joan Sella Montserrat (1960) i l'antropòleg i periodista Antoni Sella Montserrat (1962-2021). Aquesta coneixença va motivar el seu retorn a Catalunya on va treballar primer en un hotel i després en una botiga de roba. És després de totes aquestes peripècies vitals que Ventura decideix reprendre l'amor pel Llatí i apuntar-se a la Universitat de Barcelona per cursar-hi la Llicenciatura en Filologia Clàssica (1970-1975).

Acabada la carrera (1975), es matriculà en els cursos de Doctorat (1976-1978), però, professionalment, va exercir de professor de Llatí a l'Institut Eugeni d'Ors de Vilafranca del Penedès, que fou el seu primer i únic destí: hi treballà des de la finalització de la llicenciatura i fins a la data de la seva jubilació (1992).

En el camp estricte de la Filologia Clàssica, Ventura Sella s'especialitzà en l'estudi i traducció de les anomenades «regles monàstiques», seguint les passes d'un altre català il·lustre, Anselm Maria Albareda (1892-1966), OSB, cardenal de Sant Apol·linar, que havia dedicat bona part de les seves recerques a la regla benedictina.<sup>5</sup> Les regles benedictines foren el tema de la seva memòria de llicenciatura (1975), realitzada sota la direcció del doctor Joan Bastardas (1919-2009). Successivament, en la secció d'*Escriptors cristians* de la Fundació Bernat Metge, van aparèixer les seves versions de la *Regla del mestre* (1994) i de la *Santa Regla* o *Regla dels monjos* (1997), atribuïda a sant Benet.<sup>6</sup> Les versions del sitgetà s'unien així a les diverses traduccions ja existents, publicades totes elles per la comunitat de Montserrat,<sup>7</sup> però incorporaven un extens estudi de les relacions entre alguns d'aquests textos i de llur transmissió al llarg de les centúries medievals. El lligam amb la tradició cultural benedictina quedà assegurat també per la seva traducció de la vida de sant Benet, escrita per Adalbert de Vogüé (1924-2011), OSB.<sup>8</sup>

Va completar aquestes versions amb una traducció castellana de diverses regles monàstiques del segle VI (2009):<sup>9</sup> s'hi aplegaven la *Regla* d'Aurelià d'Arle per als monjos (CPL 1844) i per a les monges (CPL 1845), la *Regula Tarnatensis* (CPL 1851), la *Regla* de Pau i Esteve (CPL 1850) i la *Regla per als monjos* de Ferriol d'Usès (CPL 1849).

També és seva una traducció d'un antologia de textos teològics de Tomàs d'Aquino, publicat sota el títol de *Compendi de teologia* a la col·lecció de *Clàssics*

---

<sup>5</sup> Albareda (1933).

<sup>6</sup> Respectivament, Sella (1994) i Sella (1997).

<sup>7</sup> *Regla de sant Benet* (1920); *Regla de sant Benet* (1966), que fou responsabilitat del pare Maur Boix; *Regla de sant Benet* (1981<sup>1</sup>, 1989<sup>2</sup>, 1996<sup>3</sup>). Aquesta darrera traducció, també revisada per Boix, incorpora un pròleg i glosses per a una relectura de l'abat Cassià Maria Just.

<sup>8</sup> Sella (2004).

<sup>9</sup> Sella (2009).

*del Cristianisme*.<sup>10</sup> Sota el seu nom també va aparèixer una versió del llibre I del *De rerum natura* de Lucreci, amb introducció i notes que acompanyaven la traducció catalana, aplegada a la col·lecció *L'esparver clàssic* de l'editorial La Magrana.<sup>11</sup>

Durant tota la seva vida Ventura Sella va romandre lligat a la vila de Sitges, on va ser un dels animadors culturals més constants. A banda de regidor municipal pel grup del Partit dels Socialistes de Catalunya,<sup>12</sup> Sella també fou membre del Grup d'Estudis Sitgetans i participà en la reunió fundacional de l'Institut d'Estudis Penedesencs, en representació d'aquest mateix grup. Durant prop de vint anys tingué al seu càrrec la crònica local de *L'Eco de Sitges*, fent-se ressò de tot tipus de notícies culturals, com ara presentacions de llibres, conferències o representacions dramàtiques. També col·laborà sovint en altres publicacions periòdiques de la comarca (*Gran Penedès de Vilafranca*, *Palla*. *Revista Informativa de la Societat El Retiro*, el *Butlletí del Grup d'Estudis Sitgetans*).

El llatinista de la blanca Subur conreà amb passió la divulgació de temes locals, amb col·laboració amb altres convilatans il·lustres, com ara Josep Maria Carandell, Jean Marie Plum o Vinyet Panyella. El volum *Senyes de mar de mariners sitgetans*,<sup>13</sup> basat en les llibretes d'un grup de mariners de la vila, recollia les *senyes de mar* (o *de terra*) de la localitat i constitueix un document molt valuós sobre la toponomàstica sitgetana. Com és sabut, el terme *senya de mar* (o *de terra*), glossat per Josep Pla a *Aigua salada*,<sup>14</sup> no apareix als diccionaris usuals. Tanmateix, se'l troba al *Vocabulari de la pesca* publicat per Emerencià Roig i Raventós i Joan Amades al *Butlletí de dialectologia catalana* de 1926 on és definit així:

Punt descollant de la terra, que els pescadors prenen com a punt d'orientació quan es troben en mar, per a saber l'indret on són. Solen ésser cims de muntanyes, masies i cases aïllades, arbres aïllats o de forma poc comuna, pedres o roques de mar que, per llur forma o color, sobresurten de la resta del panorama.<sup>15</sup>

Cal, doncs, lamentar la desaparició d'una figura que ha servit de valedor del patrimoni cultural de la vila de Sitges i que, en el camp de la Filologia Clàssica, reivindicà, amb fe exemplar, les fondes arrels monàstiques de la plurisecular història de la nostra disciplina.

---

<sup>10</sup> D'Aquino (1990).

<sup>11</sup> Sella (1994b).

<sup>12</sup> Cito també la seva biografia de Joan Duran i Ferret (1874-1941), sindicalista sitgetà, fundador de la Societat d'Obrers Agricultors de Sitges i molt proper a Pablo Iglesias i a la UGT. Vegeu Sella (2003).

<sup>13</sup> Sella (1998<sup>1</sup>, 2009<sup>2</sup>). Vegeu-ne la recensió de David Jou Andreu (Jou 2009).

<sup>14</sup> Pla (1966: 22).

<sup>15</sup> Roig i Raventós & Amades (1926: 61).

## BIBLIOGRAFIA

- Albareda, Anselm (1933), *Bibliografia de la Regla benedictina*, Montserrat, Abadia de Montserrat.
- Barrachina Benages, Esteban (1993), *Geografia local de Sitges. Traducció i introducció de Ventura Sella i Barrachina*, Sitges, Patronat Municipal de Sitges Comunicació.
- Carandell, Josep Maria, Plum, Jean Marie & Sella, Ventura (1991), *Sitges o la celebració*, Barcelona, Ajuntament de Sitges.
- Carandell, Josep Maria, Sella, Ventura & Panyella, Vinyet (1998), *Sitges. Joya del Mediterráneo. Fotografies de Jean Marie Plum*, Barcelona, Lunwerg.
- d'Aquino, Tomàs (1990), *Compendi de teologia. Introducció d'Evangelista Vilanova. Traducció de Ventura Sella*, Barcelona Facultat de Teologia de Catalunya – Fundació Enciclopèdia Catalana (*Clàssics del Cristianisme*, 13).
- Grimau, Anna (2017). *Ventura Sella Barrachina* [en línia]. Humans de Sitges, 2017 [Consulta: 02/04/2024]. Disponible a: <<https://www.humansofsitges.com/ventura-sella-barrachina>>.
- Jou i Andreu, David (2009), «Senyes de mar de mariners sitgetans», *Butlletí del Grup d'Estudis Sitgetans*, 131, 1-4.
- Pla, Josep (1966), *Obra completa. Vol. 2 (Aigua de mar)*, Barcelona, Editorial Destino.
- Regla de sant Benet* (1920), Montserrat, Editorial Políglota (*Biblioteca Monàstica*).
- Regla de sant Benet* (1966), Montserrat, Abadia de Montserrat.
- Regla de sant Benet* (1981<sup>1</sup>, 1989<sup>2</sup>, 1996<sup>3</sup>), *Amb pròleg i glosses per a una relectura de l'abat Cassià Just*, Montserrat, Abadia de Montserrat.
- Roig i Raventós, Emerencià & Amades, Joan (1926), «Vocabulari de la pesca», *Butlletí de Dialectologia Catalana*, gener-desembre, 1-88.
- Sella, Ventura (1945), «Don Esteban, mi abuelo», *El Eco de Sitges*, 2775, 11 de febrer, 1.
- Sella, Ventura (1998<sup>1</sup>, 2009<sup>2</sup>), *Senyes de mar de mariners sitgetans*, Sitges, Grup d'Estudis Sitgetans (*Estudis Sitgetans*, 26).
- Sella, Ventura (1989), «Algunas particularidades del latín de la *Regula Magistri*», *Helmantica*, 40(121-123), 435-444.
- Sella, Ventura (1994a), *Anònim. Regla del mestre. Text revisat i traducció de Ventura Sella*, Barcelona, Fundació Bernat Metge (*Escriptors cristians*, 286 i 288) [2 voll.].
- Sella, Ventura (1994b), *Lucreci. La naturalesa de les coses. Llibre primer*, Barcelona, La Magrana (*L'esperver clàssic*, 9).
- Sella, Ventura (1997), *Benet de Núrsia. Regla per als monjos. Text revisat, introducció, traducció i notes per Ventura Sella*, Barcelona, Fundació Bernat Metge (*Escriptors cristians*, 304).
- Sella, Ventura (2003), *Joan Duran i Ferret. Biografia d'un socialista històric català*, Sitges, El Pati Blau.
- Sella, Ventura (2004), Adalbert de Vogüé. *Sant Benet, home de Déu*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat (*El gra de blat*, 179) (trad. de Sella, Ventura, *Saint Benoît, homme de Dieu*, París, Éditions ouvrières).
- Sella, Ventura (2009), *Reglas monásticas latinas del siglo VI. Regla de Aureliano para los monjes, Regla de Aureliano para las vírgenes, Regla de Tarnant, Regla de Pablo y Esteban, Regla de Ferreolo*, Zamora, Monte Cassino (*Espiritualidad monástica. Fuentes y estudios* 64).



© Xavier Espluga, 2024.

Llevat que s'hi indiqui el contrari, els continguts d'aquesta revista estan subjectes a la [licència de Creative Commons: Reconeixement 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)